

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Mathias Björklund

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Propositionen ger förutsättningar för att lyckas med detta bland annat genom större förvaltningsstrukturer som ger möjlighet till synergier och samordning. I lagförslaget redogörs det delvis för skillnaderna mellan bland annat social- och hälsovårdens serviceprocesser och ordnandet av dem, genom att till exempel bedömningen av behovet skiljer sig och att socialtjänsten baseras på en bredare och mera mångfacetterad bedömning, på myndighetsbeslut och på avtal med privata producenter. För att man ska lyckas med detta behöver socialvårdens position och ställning inom reformen stärkas. Detta är av central betydelse för att man ska säkerställa verksamhetsförutsättningarna, fullfölja både den vertikala och horisontella integrationen samt de kundorienterade serviceprocesserna. På flera centrala ställen i lagförslaget och i detaljmotiveringarna har enbart exempel från hälso- och sjukvården tagits med.

”Palveluvalikoimaneuvosto” har delvis getts en central roll i reformen. Detta råd behöver kompletteras med kompetens från det sociala området eller dessutom måste ett liknande och likvärdigt organ få samma position för socialvården. Om så sker kommer det delvis att behövas en obligatorisk samordning och koordinering mellan sektorerna. Exempelvis poängteras kompetensen och upprätthållande av den hos personalen inom hälso- och sjukvården på flera ställen i lagförslaget utan att man nämner att detta är lika viktigt för socialvårdens personal. I lagförslaget måste man lägga vikt vid båda. Ett annat exempel är att socialvårdens kartläggningar har lämnats bort från bestämmelserna om organiseringsansvar, exempelvis 10§ lagförslaget om ordnande samt att detaljmotiveringarna till 8§ lag om ordnande behöver kompletteras gällande det sociala arbetet. Det strukturella sociala arbetets betydelse för att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och för att göra tillgången till tjänsterna mer jämlik behöver arbetas in i reformen och lyftas upp som en central del för att nå målsättningen om att minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik.

Gällande den svenskspråkiga servicen korrigerar lagförslaget de strukturer som för närvarande har orsakat ojämlikhet och segregering. Lagförslaget behöver dock kompletteras eller korrigeras så att aktörerna och de olika kundgrupperna inom den svensk- och tvåspråkiga befolkningen får lika stor uppmärksamhet för att man ska kunna korrigeras de brister som finns idag och för att man ska kunna utveckla de svenskspråkiga tjänsterna på jämlika grunder. Dessutom måste det finnas en obligatorisk samordning av utvecklingen, forskningen och utbildningen på svenska på samma sätt som det stiftas om samarbetsavtal för produktion och organisering på svenska.

Bestämmelserna om utvecklingsverksamheten samt beaktande av de särdrag som finns inom den svensk- och tvåspråkiga sektorn gällande utvecklingsverksamhet, utbildning, forskning och tillgång till personal behöver kompletteras och utvecklas för att kunna nå målsättningen med reformen. De svenska strukturerna skiljer sig till en del från de finskspråkiga och följer bland annat inte geografiskt sett landskapsgränserna och samarbetsområden. Exempelvis ges centrala utbildningar såsom utbildning av svenskspråkiga socialarbetare och läkare nationellt vid Helsingfors universitet. Även strukturen för organisationsfältet och produktionen av tjänster skiljer sig på svenska och i förhållande till det finskspråkiga, något som inte i tillräcklig grad beaktats i reformen och som inte går att lösa med de bestämmelser som nu föreslås. Bestämmelserna om tillräcklig offentlig produktion i förhållande de tjänster och den produktion som nu finns inom både organisationerna och den privata sektorn, tillgång till kompetens personal, liksom möjliga följder av att tjänster överförs från privata till offentliga är inte tillräckligt klara och tydliga. I språkkonsekvensbedömningen saknas detta perspektiv.

2. Voidsaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

-

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

33 § Tillägg till 1 mom. Till medlemmar ska dessutom utses personer med tillräcklig sakkunskap inom de social- och hälsovårdsfrågor som nämnderna behandlar.

Nationalspråksnämnden är skyldig att höra de universitet och högskolor som ansvarar för utbildningen av svenskspråkig personal inom social-, hälso- och sjukvården i frågor som berör deras utbildningsområden.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kommentar till fråga 6:

Nationalspråksnämnden är en del av den helhet i lagförslaget som ska garantera att de språkliga rättigheterna tillvaratas och garanteras i reformen. Nämnden har getts en central uppgift och position i förhållande till detta och är en myndighet som kan utöva offentlig makt och till vilken behörighet kan delegeras. För att uppnå målsättningen med reformen och för att möjliggöra också mer systematisk och kunskapsbaserad utveckling även för den svenskspråkiga servicen räcker det inte med bestämmelserna om nationalspråksnämnd som den nu utformats och samarbetsavtal för de tvåspråkiga landskapen samt stöd för utveckling. (Se vårt förslag om THL och 31§)

Följande behöver åtminstone beaktas gällande bestämmelsen om nationalspråksnämnder:

Nationalspråksnämnden: Enligt 33§ 1 mom. i förslaget till landskapslag kan medlemmarna till nationalspråksnämnden väljas bland sådana personer som representerar invånarna i vårdlandskapet (landskapet) och som hör till den språkliga minoriteten. Enligt detaljmotiveringarna är det upp till vårdlandskapet att själv besluta om medlemsantalet, sammansättningen och sättet att välja organet. Begränsningarna i kap 10 ska beaktas och här spelar framförallt 74§, 75§ och 77§ en stor roll vid valet av medlemmar till nämnden. Av 72 § framgår det att medlemmarna är förtroendevalda som sköter sina uppgifter under tjänsteansvar. Dessa bestämmelser innehåller begränsningar för valbarhet, men däremot innehåller de inga kompetenskrav för medlemmarna, vilket har lämnats till att avgöras av landskapen. Medlemmarna kommer därmed med största sannolikhet att bestå av politiskt förtroendevalda inom vårdlandskapet.

Nämnden ges omfattande uppgifter och en central roll i hur de språkliga rättigheterna och tjänster för landskapets språkliga minoritet ska garanteras, förverkligas och utvecklas. Av detaljmotiveringarna framgår att uppgiftsområdet är detsamma som för de nuvarande minoritetsspråknämnderna inom den specialiserade sjukvården men att de utöver det omfattar alla vårdlandskapets uppgifter. Detaljmotiveringarna är till största delen en uppräkningslista av paragraferna förutom att det preciseras att de förslag som nämnden kan ge är avtal om gränsöverskridande samarbete för att tillhandahålla tjänster bl.a. inom social- och hälsovården. Dessutom framgår det av den inledande texten att nämnden också ska samordna och utveckla utbildningen för personalen. Bland annat ges inget exempel på vad de andra uppgifter kan vara som nämnden kan ges.

Enligt lagförslaget skulle därmed landskapen åtminstone till en viss del kunna delegera sina uppgifter till nationalspråksnämnden, exempelvis vårdlandskapens skyldighet att följa och utvärdera social- och hälsovården enligt 27§ i lagen om ordnande. Nämnden ska därmed arbeta för att både den vertikala och horisontella integrationen, samordningen, uppföljningen, utvecklingen samt utbildningen av personalen speciellt med tanke på språkkunskaperna.

Av detaljmotiveringarna framgår det inte hur nämnden skall uppfylla sina uppgifter, vilka krav som det ställs på den och dess förhållande till andra funktioner och organ som också arbetar med och tar fram underlag samt erbjuder expertis för att målsättningen och det praktiska genomförandet av reformen ska lyckas. Bl.a. framgår det inte av detaljmotiveringarna om bestämmelsen i 27§ i lagen om ordnande om vårdlandskapens skyldigheter när de följer upp och utvärderar social- och hälsovården också ska gälla för nämnden och därmed i hela beredningsskedet. Ska utgångspunkten i nämndens fullföljande av sina uppgifter vara en tillförlitlig, effektiv och uppdaterad informationsproduktion som är enhetlig och jämförbar på nationell nivå men också inom det tvåspråkiga vårdlandskapet och mellan vårdlandskapen? Inte heller innehåller detaljmotiveringarna till 27§ i lagen om ordnande någon hänvisning till 33§ i landskapslagen. Så som lagförslaget nu ser ut kommer också de utredningar, kartläggningar och uppföljningar som utförs inom minoritetsspråknämnden att ha betydelse för THL:s expertbedömningar (28§ i lag om ordnande). Inte heller framgår det av lagförslaget hur nationalspråknämnden och det föreslagna stödet för att utveckla de svensk- och tvåspråkiga tjänsterna förhåller sig till varandra (31§ lag om ordnande). Har nationalspråknämnden delvis tagit över de uppgifter som i tidigare lagförslag gavs till utvecklingsverksamheten och som tidigare föreslagits ska innehas av en nationell koordinerande funktion? En uppgift som kräver en annan utvecklingskompetens och forskningsbaserad verksamhet än vad som nu framgår av lagförslaget. Detta är något som behöver bearbetas och klargöras i lagförslaget. Gällande utvecklingsverksamheten behöver detta korrigeras och stiftas enligt vårt förslag om obligatoriskt samarbetsavtal för utvecklingsverksamheten samt stärkande av THL:s roll gällande svenska social- och hälsovården.

Med tanke på den omfattande och centrala uppgift som getts ett organ som består av förtroendevalda medlemmar behöver bestämmelsen kompletteras med kompetenskrav för åtminstone en del av medlemmarna. Landskapens påverkansorgan som föreslås i 32§ i landskapslagen ges delvis samma uppgifter som nationalspråknämnden, men samtidigt inte samma offentliga makt som nationalspråknämnden. Av 32§ i landskapslagen framgår det att till påverkansorganen kan dessutom väljas andra personer för att säkerställa tillräcklig representation, sakkunskap samt förankring till organisationerna. Samma modell borde införas för nationalspråknämnden för att säkerställa kompetensen inom nämnden men med undantaget att dessa medlemmar inte lyder under tjänsteansvar.

Dessutom behöver bestämmelserna om vårdlandskapens skyldighet att följa och utvärdera social- och hälsovården (27§ samt 28§) kompletteras med att expertbedömningar liksom för olika kundgrupper som äldre och personer med funktionsnedsättning också görs för svenskspråkiga, samer och teckenspråkiga. Förhållandet till utvecklingsverksamheten utreds och möjligheten att inrätta gemensamma tjänster för THL och universitet samt högskolor borde beaktas för att möjliggöra insamlande av underlag, statistik, utförande av utredningar, kartläggningar och bedömningar som behövs för THL:s expertbedömningar, SHM:s årliga utredningar och landskapens uppföljning och utvärdering.

Kommentar till fråga 7:

Det behöver övervägas om det behövs språkligt definierade anställningar när tjänster och anställningar flyttar från en tvåspråkig kommun med svenska som majoritetsspråk till ett vårdlandskap med finska som majoritetsspråk.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin [Bestämmelserna om svenskspråkig utvecklings-, forsknings- och innovationsverksamhet behöver stärkas för att detta skall kunna förverkligas. (se bl.a. motivering till 31§)]

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittäväällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä pääosin

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Yliopistojen näkökulmasta kehittämisen, tutkimuksen ja koulutuksen rakenteista säätäminen sote-maakuntia laajemmilla alueilla on tarkoituksenmukaista. Tämä pätee myös ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukemisessa. On huomioitava, että ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukemisen tulee perustua vankkaan osaamiseen ja tutkimuksen pohjautuvaan kehittämiseen. Uudellamaalla ja Helsingissä on laajaa kokemusta ja asiantuntijuutta ruotsinkielisten palvelujen kehittämisestä: FSKC (Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området) sekä Mathilda Wrede -institutet on toiminut alalla jo 20 vuotta, alueella on kaksikielinen Helsingin yliopisto, ruotsinkieliset ammattikorkeakoulut, HUS yhteistyöalueet sekä laaja-alaiset ja koko maan kattavat ruotsinkieliset yhteistyöverkostot. Laaja kokemus ja vahva osaaminen sekä tutkimustiedon tehokas hyödyntäminen antavat parhaat edellytykset ruotsinkielisten palvelujen kehittämiseksi.

Sosiaalihuollon näkökulmasta on erittäin ongelmallista, että lakiesityksestä puuttuu kokonaan koulutukseen, tutkimukseen ja kehittämiseen liittyvien asioiden sääntely. Tämä on selkeä heikennys aiempaan lausuntokierroksella (HE 15/2017, 35§ organiseringslagen) olleeseen lakiesitykseen verrattuna. TKKI-rakenteista luvataan säätää myöhemmin erikseen, mutta näiden tulisi kuitenkin olla kiinteä osa valmisteltavaa sote-kokonaisuutta, sillä tutkimustiedon ja osaamisen vahvalla perustalla on keskeinen merkitys sosiaali- ja terveyspalveluiden onnistumisessa ja kehittämisessä.

Ei ole ajateltavissa, että kaikilla kaksikielisillä maakunnilla olisi mahdollisuus tarjota kattava omaa ruotsinkielistä kehittämis-, tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoimintaa, sillä ruotsinkieliset sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus- ja tutkimusyksiköiden sijainnit eivät noudata luonnoksessa mainittua maakuntien ja niiden yhteistyöalueiden jakoa ja esimerkiksi koulutuksen osalta koulutusmäärät ovat pienet. Siksi tarvitaan maakuntien kehitystoiminnan (31§) sekä yleisemmin TKKI-toiminnan osalta maan koko kaksikielistä aluetta kattava ratkaisu. Lainsäädäntöön tulisi siksi saada selvä yhteistyövelvoite kaikkien ruotsinkielisten maakuntien ja/tai yhteistyöalueiden kesken. Yhteistyövelvoite koskisi myös alan ruotsinkielisiä koulutuksia koskien tätä toimintaa.

Det är alltså viktigt att beakta att stödandet av utvecklingen av tjänster på svenska bör baseras på ett gediget kunnande och på vetenskaplig forskning. I Nyland och Helsingfors finns den bredaste och mest omfattande sakkunskapen när det gäller utvecklingen av svenskspråkig service. Här finns Helsingfors universitet inklusive Svenska social- och kommunalhögskolan med riksansvar för utbildningen av läkare respektive socialarbetare, här finns svenskspråkig yrkeshögskoleutbildning och breda och riksomfattande samarbetsnätverk bland annat inom ramen för det Finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området liksom erfarenheter från HUS-samarbetsområde och utvecklingsarbete vid Matilda Wrede institutet.

Områden på vilka obligatoriskt samarbete är nödvändigt inkluderar bl.a

- För SHM:s förhandlingar med landskapen (23§ l. om ordnande).
- För att kunna bedöma de svensk- och tvåspråkiga tjänsternas kvalitet och verkningsfullhet. Vid förhandlingarna behövs vetenskapliga bevis, forskningsrön och evidens baserade metoder, något som inte kommer att kunna uppfyllas enbart med en stödfunktion och att den svenskspråkiga utbildningen och forskningen splittras på 2 samarbetsområden (Helsingfors universitetssjukhus och Åbo universitetssjukhus) och utvecklingen på 8 landskap samt 2-3 samarbetsområden.
- Underlag för landskapens och kommunernas välfärdsberättelser, välfärdsplaner och landskapens servicestrategi.
- Förändringar i servicebehovet
- Undvika att det förekommer överlappande funktioner och verksamheter som inte är ändamålsenliga, kostnadseffektiva eller resursmässigt motiverade.
- Behovsbaserade finansieringen – ta fram de uppgifter som behövs och få till stånd den omorganisering som behövs. Kontinuerlig uppföljning av vårdlandskapets ekonomiska utveckling och att finansieringen räcker till, exempelvis hur korrelerar koefficienten för tvåspråkighet och skärgård. Beräkningar som behöver samordnas.
- Utvärdering av verkligt behov av samordning för att trygga de språkliga rättigheterna för att uppnå jämlikhet samt likabehandling samt samordning (21§ riksomfattande målen). Likvärdigt genomförande av social- och hälsovården. Detta kan inte endast genomföras på landskapsnivå eller i minoritetsspråknämnderna.
- Samordning och nätverk för professionella inom social- och hälsovården för att stärka kunskapsbasen, fördela arbetsbördan och samordna resurserna. Nationellt expertstöd.
- Utveckling av digitalisering
- Uppföljning och utvärdering av produktionsstrukturen (23§ p. 6)
- För att effektivt kunna styra den svenska och tvåspråkiga utvecklingsverksamheten i de tvåspråkiga landskapen, regionalt och nationellt
- THL systematisk datainsamling
- För att lyckas med en ändamålsenligt och kostnadseffektiv resurs- och arbetsfördelning mellan samordningen av utvecklings- innovations- och forskningsverksamheten och THL:s expertfunktioner.

En liknande lösning kan komma att behövas för teckenspråken.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

12§ 2 mom. p. 1 – tjänster som är förenade med betydande utövande av offentlig makt eller tjänster som är förenade med utövande av offentlig makt och där det inte finns särskilda bestämmelser i allmänna lagar eller speciallagar

22§ hörande om samarbete med utbildningsenheterna och forskningen behöver tilläggas.

Detaljmotiveringarna måste innehålla en specificering att gällande den svenskspråkiga och samiska utbildningen skall det ske i samarbete med de högskolor och universitet som har ansvaret för den nationella utbildningen.

30§ tillägg: sakkunskap inom juridik

31 § TILLÄGG: För att trygga utvecklingen av svenskspråkiga tjänster skall de tvåspråkiga landskapen avtala om samarbete. Samarbetet skall även involvera de svenskspråkiga utbildningsenheterna på social- och hälsovårdsområdet, när det gäller de svenskspråkiga läkar- och socialarbetarutbildningarna innebär detta Helsingfors universitet.

37§ I beredningen av samarbetsavtalen är landskapen skyldiga att höra de enheter som ansvarar för utbildning på de ifrågavarande tjänsternas område, när det gäller de svenskspråkiga läkar- och socialarbetarutbildningarna Helsingfors universitet. Skyldigheten att höra gäller samarbetet och arbetsfördelningen som det stadgas om för verkställandet av utbildning, forskning och utveckling. I beredningen skall beaktas vad som i 31§ stadgas om utvecklingen av social- och hälsovården.

TILLÄGG till detaljmotiveringar: Det riksomfattande ansvaret för utbildning av svenskspråkiga socialarbetare och läkare som HU har beaktas genom denna bestämmelse. Den erfarenhet, kompetens och sakkunskap som HU innehar används i planeringen och beredningen av samarbetsavtalen. Utvärderingen och prognostiseringen av kompetensbehovet för den svenskspråkiga social-, hälso- och sjukvården förutsätter samarbete på nationell nivå.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kommentar till fråga 12:

Lag om ordnande är en allmän lag som ger en bra grund för att organisera social- och hälsovården. Det behöver ännu göras justeringar, kompletteringar och förtydliganden på vad "vad tillräcklig egen produktion" förutsätter och i vilken grad det är möjligt att genomföra de förändringar som reformen kräver. Det är av central betydelse att det säkerställs att det också i fortsättningen finns möjlighet att tjänster produceras och erbjuds av olika aktörer. Det skulle behöva läggas större vikt vid att det finns skillnader mellan glesbygden och tätbefolkade orter. Det behöver också fästas uppmärksamhet vid individer som är i utsatt ställning men som däremot inte automatiskt får likställas med specifika kundgrupper, eftersom den individuella variationen är stor. Dessutom har olika kundgrupper olika starka organisationer som företräder dem där situationen från svensk- och tvåspråkiga skiljer sig från de finskspråkigas. Exempelvis är garanterandet av de svenskspråkiga tjänsterna förutom av den

offentliga sektorn beroende av större och mindre aktörer inom tredje sektorn (organisationerna) och privata producenter. Om det sker en betydande överföring av produktion och stödtjänster från privata till offentliga sektorn bl a genom uppsägning av avtal och ogiltigförklarande av avtal finns det en risk att tillgången till svenskspråkig och svenskkunnig personal kan försämrats och att överhuvudtaget tillgången till svenskspråkiga tjänsternas försämrats. Här behöver förändringarnas ändamålsenlighet, kostnadseffektivitet och nödvändighet övervägas och utvärderas, vilket inte framkommer tillräckligt tydligt av lagförslaget. En aspekt som också saknas i den språkliga konsekvensbedömningen.

Förhållandet till speciallagstiftningen speciellt inom sociala sektorn med dess flertaliga speciallagar behöver kompletteras för att tillämpningen och förverkligandet ska bli tillräckligt tydligt. Exempelvis att yrkesbildade personers rätt att fatta beslut gällande enskilda individer inte enbart fastställs av lagstiftningen om deras yrkesverksamhet och uppgiftsdefinitionen (4§ lag om ordnande (s. 519 svenska versionen) utan också av socialvårdslagen och till en del av dess speciallagstiftning, Ett annat exempel är att socialvårdslagens klientlag saknas i detaljmotiveringarna till 8§ (s.528).

Kommentar till fråga 15:

Av propositionen framgår det inte helt klart och tydligt hur 7§ landskapslagen, 8§ och 37§ lag om ordnande förhåller sig till varandra. Av tidigare lagförslag framkom det klart att organiseringsuppgifter som servicekartläggning, utarbetande av serviceplaner och individuellt beslutsfattande hör till respektive landskap. Nuvarande lagförslag innehåller delvis motstridiga meningar om det är möjligt att sammanföra dessa centrala funktioner genom att avtala om samarbete.

För att kunna överföra tyngdpunkten från specialtjänster till närservice och bastjänster behöver det framgå klart och tydligt av lagförslaget att dessa uppgifter som hör till organiseringsansvaret inte kan centraliseras. Samma gäller för kundorienterade servicekedjor och samordning av tjänster för kunderna enligt 10§. Detta behövs också för samordning av de tjänster och uppgifter som bl a fortsättningsvis ska skötas av kommunerna, exempelvis med skolorna och småbarnspedagogiken eller arbetskraftstjänster. Servicekartläggning, skapande av fungerande servicekedjor och beslutsfattande ska därmed finnas på svenska i varje landskap. Service- och beslutsprocessen kan inte vara olika på finska och svenska. En sådan lösning kan leda till problem och ökade kostnader för utbildningen, vidareutbildningen och möjligtvis behörighet på svenska. I praktiken kan det leda till att svenskkunniga som gått finsk utbildning inte kan jobba på svenska och att svenskspråkigas arbetsmöjligheter sätts i en ogynnsam ställning i förhållande till de finskspråkigas. Stödfunktioner och nätverk för detta kan finnas mellan landskapen och på nationell nivå. Här kommer 28§, 31§ och 37§ lagen om ordnande att vara centrala för den svenskspråkiga social- och hälsovården.

Kommentar till fråga 16:

Bestämmelsen i 12§ behöver korrigeras för att vara ändamålsenlig och för att reformen ska kunna vara genomförbar i praktiken.

Paragrafteksten och 12§ 2 mom. p.1 står i konflikt med detaljmotiveringarna. På paragrafnivå begränsas möjligheten att köpa tjänster mer än vad grundlagen kräver och enligt bestämmelser i speciallagstiftningen, som bland annat barnskyddslagen, specialomsorgslagen om utvecklingsstörda och möjligtvis kommande lag om självbestämmande (den så kallade IMO-lagen).

Enligt paragrafen förbjuds köp av tjänster som innebär utövning av offentlig makt medan det av detaljmotiveringarna framgår att det handlar om betydande utövning av offentlig makt. Eftersom propositionen nu innehåller ett förbud på paragrafnivå betyder det i praktiken att alla tjänster som innehåller någon form av begränsningsåtgärder skall överflyttas från den privata sektorn till den offentliga sektorn. Detta är något som i praktiken kommer att bli omöjligt eftersom en stor del av tjänsterna inom barnskyddet, funktionshinderservicen och en allt större andel av tjänsterna för minnessjuka produceras inom den privata sektorn. Att begränsa möjligheten att köpa tjänster så som nu är föreslaget är varken ändamålsenligt eller i praktiken genomförbart.

Lagförslaget innehåller inte nu tillräckliga klara och tydliga förtydliganden och förklaringar av förvaltningsuppgifter, utövande av offentlig makt och betydande utövande av offentlig makt, vilket gör tillämpningen osäker och vilket lätt kan leda till feltolkningar.

Det förblir otydligt hur de rådgivnings- och handledningstjänster och stöd som är av central betydelse för en kundorienterad serviceprocess och fungerande servicekedjor och som nu kompletterar det offentliga och till en del enbart finns inom organisationerna, bland annat på svenska antingen i svensk- eller tvåspråkiga organisationer, förhåller sig till lagförslaget. Tillgången till dessa tjänster har delvis skötts genom upphandling men sköts också genom andra finansieringsmodeller. Det ska här poängteras att det finns tillgång till kompetent svensk- och tvåspråkig samt svenskskunnig personal som inte automatiskt genom lagförslaget flyttas över till landskapen. Det finns heller inte någon garanti för att dessa personer är villiga att flytta över från organisationerna och den privata sektorn till den offentliga sektorn på ett sätt som det beskrivs i konsekvensbedömningarna. En av riskfaktorerna är att dessa personer inte ges någon garanti för att de flyttas över som gamla arbetstagare på samma sätt som kommunernas och samkommunernas personal. Samtidigt är lagförslaget otydligt gällande möjligheten att också i fortsättningen köpa dessa tjänster.

Kommentar till fråga 17:

Det är motiverat att lagförslaget innehåller krav på de privata producenterna för att komma åt missförhållanden och för att klargöra upphandlingen och övervakningen. Enligt konsekvensbedömningen kommer möjligheten att säga upp avtal och att ogiltigförklara avtal främst

att drabba små producenter på grund av de krav som ställs på dem. Något som speciellt behöver beaktas gällande tjänsteproduktionen inom den sociala sektorn så att det inte leder till oproportionerliga konsekvenser för individer, personalen och tillgången till bland annat svenskspråkiga tjänster och personal.

Det förblir oklart om de krav som ställs på de privata tjänsteproducenterna delvis är högre än för den offentliga sektorn och hur de följs upp. Också inom den offentliga sektorn finns missförhållanden, exempelvis inom äldreomsorgen. Exempelvis används i en del kommuner mer begränsningsåtgärder än hos privata producenter inom vården för minnessjuka, och detsamma gäller specialomsorgsdistrikten. Möjligheten till användning av obehörig personal inom den offentliga sektorn har delvis varit högre inom det privata. Detta är saker som behöver preciseras och följas upp för att målsättningen med reformen ska kunna genomföras i sin helhet.

Kommentar till fråga 20:

Bestämmelsen behövs för att säkerställa tillgången till en del av de svenskspråkiga tjänsterna, men omfattar enbart en liten del av de svenskspråkiga tjänsterna. I detaljmotiveringarna läggs stor vikt vid en aktör, i förhållande till producerade tjänster som en helhet.

Underlaget för samordningen av tjänster måste bygga på vetenskaplig grund och evidensbaserad forskning samt kartläggning. Denna samordning kan inte enbart bygga på det arbete som utförs i nationalspråknämnderna och på hörande av bland annat kommunerna och samkommunerna samt organisationernas representanter utan behöver samordnas och koordineras med stärkande av 31§ och utökande av resurserna för den expertis inom THL som behövs för detta.

För att trygga tillgången till svenskspråkiga tjänster samt svenskspråkig forskning, utbildning och utvecklings- och innovationsverksamhet på ett ändamålsenligt, kostnadseffektivt och kompetensbaserat sätt kan det vara att föredra att ansvaret för samarbetet i 37§ och 31§ delas upp på landskap X och Y. Detta skulle vara ett alternativ som beaktar de svenskspråkiga särdragen och förutsättningarna att sköta samt ansvara för respektive uppdrag. Exempelvis är det inte automatiskt så att det landskap som har bästa förutsättningar att ansvara för samarbetet enligt 37§ också har det för att ansvara för ett obligatoriskt samarbete som behövs enligt 31§. Lagförslaget ändras därför så att det är möjligt att dela på dessa uppgifter så att landskap X sköter denna uppgift medan landskap Y innehar ansvaret enligt 31§.

Det faller sig naturligt att landskap Y på grund av ovanstående är Helsingfors stad eller något annat av de nyländska landskapen.

Övriga kommentarer:

Sosiaalihuollon näkökulmasta on erittäin ongelmallista, että lakiesityksestä puuttuu kokonaan koulutukseen, tutkimukseen ja kehittämiseen liittyvien asioiden sääntely. Tämä on selkeä heikennys aiempaan lausuntokierroksella (HE 15/2017, 35§ järjestämislaki) olleeseen lakiesitykseen verrattuna.

Lakiesityksestä ei myöskään tule esiin miten lainsäädäntö sosiaalialan kehittämistoiminnasta ja eduskunnassa käsiteltävää hallituksen esitystä HE 5/2020 (sosiaalialan tutkimuksen rahoittamisesta) suhtautuu tähän lakiehdotukseen. Tältä osalta hallituksen esitystä on täydennettävä.

Detaljmotiveringarna till 28§ (Institutet för hälsa och välfärds expertbedömningar) kompletteras med att THL:s expertbedömningar också ska användas av nationalspråksnämnden och samiska språknämnden samt i de tvåspråkiga landskap som ansvarar för det obligatoriska samarbetet enligt 31 och 37§. THL utarbetar också expertbedömningar och utför granskningar mellan nationalspråken och olika språkgrupper men också mellan olika kundgrupper inom språkgrupper för att minska på ojämlikheterna och stöda planeringen av tjänster och deras tillgänglighet.

THL erbjuder både expertstöd och statistik till de tvåspråkiga landskap som utifrån 31§ och 37§:s ansvarar för fullföljandet av samarbetsavtalen för den svenska social- och hälsovården och dess utvecklings-, forsknings och utbildningsverksamhet. För att säkerställa inrättas det specifika språktjänster som står i ständig samverkan med den övriga verksamheten på THL. Dessutom möjliggörs delade arbetsförhållanden mellan THL och svenskspråkiga universitet och högskolor. THL erbjuder tillsammans med den svenskspråkiga utvecklingsverksamheten plattformar, koordinering och möjligheter till professionellt nätverkande för bl a kompetenshöjning och möjliga samarbeten för svensk-, tvåspråkiga och svensk-kunnig personal, sakkunniga och experter. Samma funktioner kan en viss del behövas för teckenspråken.

15§ - Det har visat sig att ett betydande problem vid upphandlingen av tjänster speciellt inom socialvården är att de krav som den allmänna lagstiftningen som socialvårdslagen och speciallagstiftningen ställer som exempelvis handikappservicelagen inte beaktas i tillräckligt hög grad. Därför måste detaljmotiveringarnas 2 stycke kompletteras med exempel på hur speciallagstiftningen också måste följas vid upphandling.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaita

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentyvä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

-

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa

sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

ei kantaa

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Förslaget om delningen av Kärkullas verksamhet överensstämmer med reformeringen av specialomsorgen som pågått under flera års tid där behovet är avgörande och en uppdelning inte längre göra utifrån diagnos. Förslaget överensstämmer också med funktionshinderpolitiken, funktionshinderlagstiftningens lagstiftningsreform, FN:s funktionshinderkonvention och mänskliga

rättigheter. Förslaget stöder att tjänsterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning ordnas på samma sätt som för andra kundgrupper i näringslivet inklusive rådgivning, servicekartläggning och beslutsfattande och att starka bastjänster ordnas nära personerna som behöver tjänsterna medan expertkunnande såsom Kårkullas EUC kan centraliseras och samlas över vårdlandskapsgränserna enligt förslaget om samarbetsavtal. Förslaget möjliggör också att de tvåspråkiga vårdlandskapen kan ta över flera Kårkulla-enheter medan det genom landskapsöverskridande samarbete behöver möjliggöras att servicen säkerställs för den kundgrupp som specialomsorgsdistriktet haft hittills och som fortsätter att anlita deras tjänster i landskap med före lite kundunderlag. Något som främjar integrationen av tjänster för kundgruppen. Det behöver fästas vikt vid kontinuiteten i tjänsterna för svenskspråkiga personer Kårkullas nuvarande målgrupp oberoende av om de fortsätter med Kårkullas tjänster eller inte.

Detta ger också andra aktörer såsom kommuner och tredje sektorn möjlighet att ytterligare utveckla de tjänster erbjuder tjänster för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och därmed breddas utbudet av bastjänster för denna målgrupp. Samtidigt öppnar förslaget upp en möjlighet att stärka, utveckla och bredda bastjänster för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning oberoende av diagnos på jämlika grunder i enlighet revideringen av funktionshinderlagstiftningen, grundlagen och FN:s funktionshinderkonvention.

Samtidigt behöver också tjänster på svenska för övriga kundgrupper säkerställas och utvecklas för att uppnå och garantera lagreformens mål, de grundläggande rättigheterna och rättigheterna enligt social- och hälsovårdslagstiftningen både inom vårdlandskapen men också genom samarbete över vårdlandskapsgränserna. Jämlikheten mellan de olika svensk- och tvåspråkiga kundgrupperna främjas i och med att rådgivningsverksamheten, servicekartläggningen och det individuella beslutsfattandet på jämlika grunder sköts av respektive landskapen. Här kommer att behövas nationella stödtjänster som delvis kan förverkligas genom obligatorisk samordning av utvecklingsverksamheten, samarbete mellan landskapen och stärkande av THL:s roll att erbjuda expertis, vilket delvis kan förverkligas genom gemensamma tjänster. Detta gäller också basservicen. Något som nu inte lyfts fram i tillräckligt hög grad i lagförslaget och därmed finns det risk att det ges en felaktig uppfattning om de svenskspråkiga tjänsterna och behovet av dem.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

ei kantaa

44. Voimaantulon pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaantulolaista.

-

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei kantaa

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

-

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

ei kantaa

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämismääräyksiin jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämismääräys, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämismääräys; 4, 5 ja 10 §)?

ei kantaa

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

-

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

ei kantaa

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Vid bedömningen av reformens och dess lösningars grundlagsenlighet är det centralt för den svenskspråkiga befolkningen och den svensk- och tvåspråkiga samt svenskkunniga personalen att de

övriga grundläggande rättigheterna förutom de språkliga tas med. Bedömningen kan inte enbart sker i förhållande till finskspråkiga utan också inom den svensk- och tvåspråkiga befolkningen.

80. Onko uudistuksen muutuskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimukseen yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Bärlund Johan
Helsingin yliopisto, Svenska social- och kommunalhögskolan

Björklund Mathias
Helsingin yliopisto, Svenska social- och kommunalhögskolan